

w.e.m.m.e.l.
expertisecentrum 'Waardig Levenseinde'

INFORMATIEBROCHURE
VRIJWILLIGERS
IN DE PALLIATIEVE ZORG

Inhoud

Inleiding	4
Voorstelling van het Expertisecentrum “Waardig Levensende”	5
Visie en structuur van vrijwilligerswerk in de palliatieve zorg	6
Visie.....	6
Structuur van het vrijwilligerswerk in B-H-V	8
Vrijwilligerswerk in de palliatieve thuiszorg Omega.....	9
Voorstelling Omega	9
Coördinatie	9
Beschikbaarheid van de vrijwilliger.....	10
Taken van de vrijwilliger	10
Verloop van vrijwilligerswerk bij Omega	12
Inspraak en ondersteuning van de vrijwilliger	14
Vrijwilligerswerk in het supportief en palliatief dagcentrum TOPAZ....	16
Voorstelling TOPAZ	16
Belang vrijwilligers	17
Coördinatie	17
Beschikbaarheid van de vrijwilliger.....	18
Taken van de vrijwilliger	18
Verloop van vrijwilligerswerk bij TOPAZ	19
Inspraak en ondersteuning van de vrijwilliger	19
Vrijwilligerswerk bij het LevensEindeInformatieForum	21
Voorstelling LEIF.....	21
Coördinatie	21
Beschikbaarheid van de vrijwilliger.....	21
Taken van de vrijwilliger	21
Inspraak en ondersteuning van de vrijwilliger	21
Wetgevend kader vrijwilligerswerk	23
Geheimhoudingsplicht.....	23
Bescherming van de vrijwilliger	23
Vrijwilligerswerk en uitkeringen	24
Contactpersonen/diensten	26

Inleiding

De intentie van deze brochure is een duidelijk kader te scheppen voor de mensen die zich geëngageerd hebben als vrijwilliger bij één van de organisaties van het Expertisecentrum “Waardig Levenseinde”. Door onder andere informatie te bieden over onze visie, de organisatie van het vrijwilligerswerk en het wettelijk kader, beogen we de vrijwilligers te ondersteunen en, daaruit voortvloeiend, de zorgverlening voor patiënten en hun omgeving te verbeteren.

Het engagement van een vrijwilliger mag dan wel vrijwillig zijn, het is niet vrijblijvend. Het doel van deze brochure is dus ook om duidelijke afspraken te omschrijven tussen de vrijwilligers en de organisaties.

Voorstelling van het Expertisecentrum “Waardig Levenseinde”

Het Expertisecentrum Waardig Levenseinde W.E.M.M.E.L. omvat het Forum Palliatieve Zorg, de palliatieve thuiszorgequipe Omega, het LevensEindeInformatieForum (LEIF), het supportief en palliatief dagcentrum TOPAZ, de Leerstoel “Waardig Levenseinde” van deMens.nu aan de VUB en ULteam (Uitklaring Levenseindevragenteam). De Brusselse werking van de organisaties wordt vertegenwoordigd door Br.E.L. (Brusselse Expertise Levenseinde).

W.E.M.M.E.L. is de plaats waar personen en organisaties elkaar kunnen vinden in een dialoog aangaande het levenseinde. Het centrum bundelt expertise en wetenschappelijke kennis, neemt een actieve rol op in het maatschappelijk debat en doet aan sensibilisering en praktische ondersteuning van de brede bevolking, de patiënt, de mantelzorger en de hulpverlener op vlak van levenseindebeslissingen en levenseindezorg. Dit gebeurt in het kader van de rechten van de patiënt en met het volle respect voor zijn beslissingskader en autonomie.

Vrijwilligerswerking behoort tot één van de taken van het Forum Palliatieve Zorg, een **pluralistisch overlegorgaan** voor alle partners van de regio Brussel-Halle-Vilvoorde. Het is de nieuwe naam van het Netwerk Palliatieve Zorg BHV vzw. Het **informer**en van de bevolking, huisartsen en hulpverleners over palliatieve zorg is een van de voornaamste taken van het Forum. Diepgaander wordt er ook **vorming** op maat, opleiding en intervisie aangeboden aan onze partners. Daarnaast werken we aan de **uitwisseling en deskundigheidsbevordering** via werkgroepen en debatlunches en werken we ook mee aan publicaties en vormingsinitiatieven van partners. Verder doet het Forum ook de opvang en begeleiding bij persoonlijke vragen van patiënten, familieleden en hulpverleners palliatieve zorg. En zoals reeds vermeld, organiseert het Forum de **vrijwilligerswerking** in dienst van de palliatieve thuiszorg en met uitbreiding van de organisaties die onder W.E.M.M.E.L. vallen.

Visie en structuur van vrijwilligerswerk in de palliatieve zorg

Visie

Vrijwilligers nemen in de palliatieve zorg een specifieke plaats in. Hun bijdrage richt zich op het geheel van behoeften van de patiënt en hun naasten, zowel op lichamelijk, psychisch, sociaal als spiritueel vlak. Uitgangspunt is dat de zieke met zijn hulpvraag centraal staat.

Vrijwilligers zijn een **aanvulling op de mantel- en de professionele zorg** en nemen dus geen taken over van professionele hulpverleners.

Vrijwilligers nemen wel de taak op zich om te **ondersteunen**, aandachtig te luisteren zonder (voor)oordelen, door bij de patiënt **“te zijn”** en door aandacht te schenken aan zowel de patiënt als aan zijn omgeving. Hiermee helpen zij de draaglast te verlichten en versterken zij de draagkracht van de mantelzorgers en eventueel ook van de professionele hulpverleners. Door dit aanvullend karakter kan het vrijwilligerswerk een verbetering van de continuïteit en een verhoging van de kwaliteit van de palliatieve zorg betekenen.

Net zoals bij andere hulpverleners in de palliatieve zorg, moedigen we vrijwilligers aan om hun eigen mensbeeld te leren kennen, het te verfijnen en het te toetsen aan hun vrijwilligerspraktijk waardoor **bijsturen van eigen denken en handelen** mogelijk wordt. Overleg met andere vrijwilligers en professionele hulpverleners, zelfreflectie en vorming zijn hierbij onontbeerlijk.

Van de vrijwilligers verwachten we

- een engagement op regelmatige basis
- empathie en discretie
- maturiteit en levenservaring
- kunnen werken in een multiculturele omgeving en met kansarmen
- flexibiliteit
- eigen noden of verlieservaringen niet laten interfereren met de noden van patiënten
- bereidheid tot zelfreflectie
- affiniteit met palliatieve/supportieve zorg of gezondheidszorg in het algemeen
- loyaliteit aan de organisatie
- goed kunnen communiceren
- stressbestendig
- een professionele afstand kunnen bewaren

en zin voor humor hebben is in bepaalde contexten zeker welgekomen.

Grenzen stellen als vrijwilliger

Hulp bieden aan mensen in nood brengt ook met zich mee dat je als hulpverlener grenzen moet stellen om dit soort werk te kunnen blijven verder doen. Je kan als hulpverlener beslissen om een keer over je grens te gaan, maar het probleem kan zich stellen dat je nadien continu over je grens moet gaan omdat je de lijn niet getrokken hebt de eerste keer. Grenzen zijn ook nooit wit-zwart: wees nooit verlegen om dit te bespreken met de vrijwilligersverantwoordelijke of met de andere professionelen wanneer je twijfelt over een bepaalde situatie. Er wordt niet geoordeeld, de bedoeling is om elkaar te ondersteunen.

Enkele concrete voorbeelden waar grenzen gemakkelijker overschreden worden:

- Tijdsbesteding
- Informatie over jezelf delen: vb. over eigen verlieservaringen. Dat kan als je denkt dat het nuttig is of dat het een betekenis kan hebben in de begeleiding. Hier bepaal je zelf wat je vertelt, maar de regel is dat niet jouw verhaal, maar het verhaal van de patiënt en zijn naasten steeds centraal staan.
- Informatie over vorige begeleidingen delen: dit doe je in principe niet. Ook al geef je geen details, toch kan het gebeuren dat de patiënt er kan achter komen om wie het gaat. Wanneer patiënten er expliciet naar vragen, kan je best zeggen dat je gebonden bent aan het beroepsgeheim en dat je informatie over hen ook niet aan anderen gaat vertellen.
- In de thuiszorg bv. boodschappen doen voor de patiënt.
- Cadeautjes aannemen: het is toegestaan om kleine cadeautjes aan te nemen waarbij je weet dat de patiënt of familie er geen of weinig geld aan uitgegeven hebben vb. een doos eieren van de kippen uit de tuin, mee-eten met de familie (ook een vorm van cadeau), pralines, etc. Wanneer het geschenk wel van grote waarde is, probeer je dit te weigeren. Ligt dit moeilijk, dan neem je het aan en bespreken we samen wat we ermee doen (houden, geven aan een goed doel, verdelen in de groep). Het kan ook zijn dat je na een overlijden een aandenken krijgt en hier gelden dezelfde regels. Je mag echter geen geld aannemen of erven! Als mensen echt geld willen geven, kan je zeggen dat ze mogen storten naar één van de organisaties van W.E.M.M.E.L.
- Euthanasie bespreken: als vrijwilliger verwijst je de patiënt in de eerste plaats naar zijn behandelend arts om dit verder uit te klaren. Verder geldt de regel dat je mening hierin niet telt (vb. voor of tegen euthanasie).
- Spullen geven of lenen aan de patiënt: dit gebeurt op eigen verantwoordelijkheid. Als er iets verloren gaat of beschadigd wordt, kan de organisatie niet aansprakelijk worden gesteld.

Structuur van het vrijwilligerswerk in B-H-V

In de regio Brussel-Halle-Vilvoorde kunnen vrijwilligers aan de slag in volgende palliatieve settings:

- In de thuiszorg en in de thuisvervangende zorgsettings (woonzorgcentra, serviceflats, ...) bij Omega
- Op de palliatieve eenheden in de ziekenhuizen
- In het dagcentrum TOPAZ te Wemmel en Oase te Sint-Pieters-Woluwe
- Bij het LevenseindeInformatieForum

Per setting zijn er verschillende verantwoordelijken: voor de ziekenhuizen is dat bv. meestal de hoofdverpleegkundige of de psycholoog. Bij de organisaties van W.E.M.M.E.L. is dat de vrijwilligerscoördinator en/of de andere professionelen. Zij zorgen binnen hun setting voor de begeleiding en ondersteuning van vrijwilligers.

Vrijwilligerswerk in de palliatieve thuiszorg Omega

Voorstelling Omega

Omega is de palliatieve thusequipe van de regio Brussel-Halle-Vilvoorde. Een palliatieve thusequipe wil de levenskwaliteit van de ongeneeslijk zieke patiënt en zijn naaste omgeving optimaliseren door actief te zijn op de vier domeinen van palliatieve zorg: pijn- en symptoomcontrole, emotionele, sociale en spirituele zorg. Met praktische hulp, tips en emotionele ondersteuning van de patiënt, zijn naaste omgeving en hulpverleners helpen ze het leven en de thuiszorg zo goed en zinvol mogelijk te maken.

De verpleegkundigen van Omega werken samen in een multidisciplinaire equipe met 2 artsen en een psycholoog. Vrijwilligers hebben een belangrijke aanvullende rol in de omkadering van de patiënt.

De diensten van Omega zijn gratis voor de patiënt (ze worden volledig door het ziekenfonds gefinancierd), maar voor iedere begeleiding is de toestemming van de huisarts vereist.

Coördinatie

In de thuiszorg is de vrijwilligerscoördinator van W.E.M.M.E.L. verantwoordelijk voor de dagelijkse opvolging van het vrijwilligerswerk. Zij staat in voor de rekrutering en de selectie van vrijwilligers, werkt mee aan de inhoud van de basisopleiding voor vrijwilligers, organiseert de begeleidingen van patiënten, is contactpersoon tussen de vrijwilliger en andere hulpverleners, organiseert de vergaderingen en ondersteunt en begeleidt de vrijwilligers. Ze wordt hiervoor bijgestaan door de psycholoog van het Forum Palliatieve Zorg.

Beschikbaarheid van de vrijwilliger

De vrijwilligers zijn idealiter gelijkmatig verspreid over heel de regio zodat begeleidingen makkelijk kunnen worden ingevuld en ook in de buurt van de vrijwilliger zijn.

Er wordt verwacht dat hij/zij **4 uur per week** beschikbaar is voor begeleiding. In de praktijk worden de uren **ingevuld in samenspraak met de patiënt en zijn familie** en kan het gebeuren dat dit minder is dan 4 uur, bijvoorbeeld omdat de patiënt na 2 uur al moe is van het bezoek of omdat de familie slechts 2 uur begeleiding vraagt. Het kan ook zijn dat de patiënt en de familie vragen om slechts om de 2 weken langs te komen of voor een éénmalige begeleiding. Het kan in uitzonderlijke gevallen dat er op een week meer uren worden gedaan (vb. de naasten willen er een dag tussenuit voor een familiefeest) en dit wordt dan gemeld aan de vrijwilligersverantwoordelijke.

Bij ziekte of vakantie brengt de vrijwilliger de verantwoordelijke op de hoogte zodat we in die periode geen aanvragen voor begeleidingen doorgeven. Het kan ook gebeuren dat vrijwilligers omwille van omstandigheden (vb. opnemen van zorg binnen de familie, overlijden van een naaste) gedurende een langere tijd geen begeleidingen meer wensen te doen. Dit wordt dan ook besproken met de vrijwilligersverantwoordelijke.

Taken van de vrijwilliger

De belangrijkste taak van een vrijwilliger is 'er zijn' voor de ernstig zieke en eventueel ook voor zijn naasten. Daar wordt uitgebreid op ingegaan tijdens de basisopleiding. De vrijwilliger dient in het achterhoofd te houden dat hij/zij **nooit de taken van professionelen** overneemt. Boodschappen doen, koken en poetsen zijn bijvoorbeeld taken die door o.a. Familiehulp kunnen gedaan worden. Administratieve zaken kunnen geregeld worden door een maatschappelijk werker van het OCMW. Fysieke zorg gebeurt door een verpleegkundige en/of een kinesitherapeut.

De vraag naar een vrijwilliger wordt in de meeste gevallen geformuleerd als een vraag om de patiënt gezelschap te houden terwijl de familie op dat moment andere dingen buitenshuis kan doen. In de praktijk evolueert het gezelschap houden dan vaak naar **ondersteuning op psychisch, sociaal en/of praktisch vlak**.

Op psychisch vlak moet de vrijwilliger **respectvol en met open houding** naar de patiënt en zijn naasten **luisteren**, waarbij de vrijwilliger geen eigen standpunt inneemt of gaat formuleren. Het feit dat de vrijwilliger tijd heeft om te luisteren, is net de sterkte van de vrijwilliger en is wat hem/haar onderscheidt van de professionele hulpverleners. In de omstandigheden van een levensbedreigende ziekte hebben mensen vaak de nood om te spreken, om hun levensverhaal te vertellen. Soms willen ze de tijd liever in stilte doorbrengen, maar dan nog kan de vrijwilliger respectvol aanwezig zijn.

Op sociaal vlak heeft de vrijwilliger, zoals eerder gezegd, een belangrijke **signaalfunctie** naar andere hulpverleners toe. Het bezoek op zich is ook al sociale ondersteuning, evenals het toezicht houden en de fysieke aanwezigheid bij angst, eenzaamheid of rusteloosheid. De krant voorlezen, een gezelschapsspel spelen, een wandeling maken, of het stimuleren tot andere zinvolle **tijdbestedingsactiviteiten**, zijn eveneens taken op sociaal vlak die zeker kunnen opgenomen worden door vrijwilligers.

Het kan gebeuren dat de vrijwilliger ook praktisch ondersteuning biedt, bijvoorbeeld de patiënt ergens naartoe vervoeren. Dit moet vooraf besproken worden met de vrijwilligersverantwoordelijke i.f.v. de verzekering; de vrijwilliger is enkel verzekerd voor materiële schade (bij verplaatsingen met de auto). Er wordt zoals reeds gezegd **niet van de vrijwilliger verwacht dat hij taken in de verzorging of het huishouden op zich neemt**. Als het gepast is en men daartoe bereid is, mag men bepaalde taken verrichten binnen de maximaal toelaatbaar gestelde grenzen (vb. helpen bij de maaltijd, opruimen, planten water geven). Elementaire lichamelijke zorg kan inhouden: het geven van eten of drinken (maar zeker niet als er slikproblemen zijn!) of de patiënt helpen comfortabel te zitten of te liggen. Als de vrijwilliger zich daar comfortabel bij voelt, kan een massage van bijvoorbeeld handen of voeten ook (indien de patiënt dat zou willen).

Als een patiënt bedlegerig is en de vrijwilliger is er alleen mee, moet vooraf zeker nagevraagd worden of de patiënt al naar toilet is gegaan en of medicatie reeds gegeven werd, zodat/omdat de vrijwilliger daar niet voor verantwoordelijk is. Idealiter wordt de vrijwilliger bij een eerste bezoek niet (lang) alleen gelaten met een bedlegerige patiënt, maar wordt de tijd genomen om kennis te maken met zowel de patiënt als de naasten. Ook is het voor de vrijwilliger altijd goed om naar belangrijke telefoonnummers (vb. huisarts, mantelzorger) te vragen wanneer hij/zij alleen is met de patiënt.

Het is moeilijk om te definiëren welke lichamelijke zorg de vrijwilliger kan geven zonder risico. Het is belangrijk dat vooraf met de familie besproken wordt wat de vrijwilliger wel en niet doet. De verpleegkundige kan dit al aangeven op het moment dat de komst van een vrijwilliger besproken wordt, maar dat kan ook tijdens het eerste bezoek van de vrijwilliger.

Maar tijdens de begeleiding zelf dient de vrijwilliger zelf zijn **grenzen te bewaken**.

Verloop van vrijwilligerswerk bij Omega

Start begeleiding

De **aanvraag** voor de begeleiding van een patiënt gebeurt **via de verpleegkundigen**. De verpleegkundige verwittigt de vrijwilligersverantwoordelijke wanneer er in een thuissituatie extra hulp nodig is. De verantwoordelijke bevraagt bij de verpleegkundige wat de noden en verwachtingen zijn van de patiënt en de familie. Vervolgens zoekt de verantwoordelijke welke **vrijwilliger in de buurt woont en beschikbaar** is en neemt telefonisch of via e-mail contact op. De vrijwilliger krijgt informatie over de patiënt, over de sociale context en wat er van hem verwacht wordt. De verantwoordelijke gaat eerst na of de vrijwilliger bereid is de begeleiding te doen en brengt deze in contact met de verpleegkundige van Omega. Er wordt steeds naar gestreefd om het **eerste bezoek aan de patiënt samen met de verpleegkundige** te doen.

Van de vrijwilliger wordt vervolgens verwacht dat hij/zij meedeelt aan de verantwoordelijke wanneer het eerste bezoek aan de patiënt plaatsvindt of heeft plaatsgevonden, zodat de verantwoordelijke dit kan invoeren in de patiëntenregistratie. **Na het bezoek** brengt de vrijwilliger **verslag** uit per mail, per telefoon of op de eerstvolgende vrijwilligersvergadering.

Opvolging begeleiding

Wanneer een begeleiding opgestart is en de vrijwilliger heeft met de patiënt afgesproken om op regelmatige basis op bezoek te komen, wordt verwacht van de vrijwilliger dat hij/zij **regelmatig verslag** uitbrengt. Dit kan tijdens de vergaderingen die om de 6 weken plaatsvinden, telefonisch of via mail. De bedoeling van verslaggeving is dat de vrijwilliger reflecteert over de begeleiding. Bij problemen kan de vrijwilliger steeds de vrijwilligersverantwoordelijke contacteren waarna dit wordt doorgegeven aan de verpleegkundige of waarna andere acties ondernomen worden. Het mag niet vergeten worden dat de vrijwilliger een belangrijke **signaalfunctie** heeft! In vele gevallen ziet de vrijwilliger de patiënt vaker dan de verpleegkundige van Omega. Indien het een langdurige begeleiding betreft omdat de patiënt (terug) stabiel is (geworden) kan de begeleiding **ten alle tijde terug geëvalueerd worden in functie van haalbaarheid**. Dit om ervoor te zorgen dat er voldoende vrijwilligers beschikbaar zijn om acute vragen te kunnen opvangen.

Beëindiging begeleiding

Begeleidingen **stoppen strikt genomen bij het overlijden** van de patiënt. De afspraak is dat de eerste die op de hoogte is van het overlijden, de andere hulpverleners op de hoogte stelt. Meestal is de verpleegkundige van Omega als eerste op de hoogte. Hij/zij verwittigt dan de vrijwilligersverantwoordelijke die op haar beurt de vrijwilliger op de hoogte stelt. Het gebeurt soms ook dat de vrijwilliger als eerste op de hoogte is en dan geeft die het door aan de vrijwilligersverantwoordelijke.

De algemene richtlijn is dat de vrijwilliger na het overlijden nog **1 à 2 rouwbezoeken** kan brengen, maar dan moet de **begeleiding afgerond** worden. Het staat de vrijwilliger ook vrij om de begrafenis van de patiënt bij te wonen maar het kan ook volstaan om telefonisch met de naasten van de overledene de begeleiding af te ronden. Vrijwilligers kunnen, als zij dat verkiezen, in hun vrije tijd buiten het vrijwilligerswerk nog contact houden met familieleden van patiënten, maar dit valt dan officieel niet onder hun vrijwilligerswerk en zij zijn dan ook niet verzekerd en vergoed voor deze verplaatsingen. Vrijwilligers kunnen ook steeds aan nabestaanden meegeven dat er een herdenkingsmoment zal komen waarop ook zij aanwezig kunnen zijn.

Als een patiënt die door een vrijwilliger thuis wordt begeleid, **in het ziekenhuis** of op een palliatieve eenheid wordt opgenomen, eindigt in feite de begeleiding van deze patiënt. Er zijn immers ook vrijwilligers in het ziekenhuis, en zeker op de eenheid, die de patiënt verder zullen ondersteunen. De vrijwilliger kan de patiënt wel bezoeken, maar dit valt dan niet onder ons vrijwilligerswerk. Ook voor de verpleegkundigen en psycholoog van Omega stopt de begeleiding op dat moment.

Inspraak en ondersteuning van de vrijwilliger

Vergaderingen

Omdat je als vrijwilliger in de thuiszorg alleen bij de patiënt gaat, worden regelmatig overlegmomenten gepland zodat er voldoende tijd is voor **terugkoppeling en intervisie**. Er wordt van de vrijwilliger verwacht - in de mate van het mogelijke - hierop **geregeld aanwezig te zijn**.

Van september tot en met juni komen de vrijwilligers **om de zes weken** op een weekavond van 18u tot 20u samen met de verantwoordelijke en de psycholoog. De vergaderingen dienen als **intervisie- en vormingsmoment**. Tijdens de intervisie kunnen de vrijwilligers in een veilig kader hun ervaringen en belevingen vanuit hun begeleidingen vertellen en feedback krijgen van de anderen. De groep is op dat moment een steunvlak waarop de vrijwilliger kan terugvallen.

Op vraag van de vrijwilligers kunnen ook specifieke thema's aan bod komen tijdens deze vergaderingen, al dan niet gebracht door een expert ter zake. Ook zaken met betrekking tot de organisatie en werking van de vrijwilligers worden op deze vergaderingen overlegd (vb. uur en plaats van vergaderingen, uitwerking herdenkingsmoment, etc.).

Individuele gesprekken

De vrijwilliger kan steeds een gesprek met de vrijwilligersverantwoordelijke en/of de psycholoog aanvragen. Dit kan ook op vraag van de vrijwilligersverantwoordelijke gebeuren. Tijdens dit gesprek wordt het **wederzijds functioneren** van de vrijwilliger en de verantwoordelijke besproken. Voor beide gesprekspartners is het doel het werk als vrijwilliger te verbeteren, bij te sturen, te stimuleren en te ontwikkelen. Er wordt gekeken of de verwachtingen ingevuld zijn, veranderd zijn, of er knelpunten zijn waaraan kan gewerkt worden.

Vormingen

Van nieuwe vrijwilligers wordt verwacht dat zij de **basiscursus palliatieve zorg voor vrijwilligers** van het Forum Palliatieve Zorg volgen. Daarnaast zijn de vrijwilligers welkom op de andere vormingen georganiseerd door de organisaties van W.E.M.M.E.L. zoals de terugkomdagen voor vrijwilligers georganiseerd door het Forum Palliatieve Zorg.

Vrijwilligers mogen ook steeds thema's voor vorming doorgeven aan de vrijwilligersverantwoordelijke, die het dan verder opneemt met het Forum Palliatieve Zorg. Zoals eerder gezegd komt vorming soms ook aan bod tijdens de zes-wekelijkse vergaderingen.

Verder zijn de vrijwilligers steeds vrij om boeken of films te ontlenen in de bibliotheek van het Forum Palliatieve Zorg.

Onkostenvergoeding

Vrijwilligerswerk is onbetaald. Wel heeft de vrijwilliger recht op een **reële onkostenvergoeding** voor de verplaatsingen met de wagen of het openbaar vervoer in functie van het vrijwilligerswerk (zowel begeleidingen, vergaderingen als vorming). De vrijwilliger dient de kilometers bij te houden op het onkostenformulier en is vrij te kiezen hoe vaak hij deze inbrengt (op het einde van het kalenderjaar moeten alle formulieren wel binnen zijn om het jaar boekhoudkundig te kunnen afsluiten). Vrijwilligers die met het openbaar vervoer gaan, dienen hun ticketjes mee in. Vrijwilligers die met de fiets naar hun vrijwilligerswerk gaan, kunnen ook een fietsvergoeding krijgen.

Op deze onkostenvergoeding moeten noch belastingen noch sociale zekerheidsbijdragen worden betaald. Indien de vrijwilliger op een andere plek vrijwilligerswerk doet en er een forfaitaire onkostenvergoeding krijgt, moet hij/zij wel zien dat deze in combinatie met de kilometervergoeding bij Omega onder een bepaalde grens blijft. Deze grens wordt jaarlijks aangepast, maar geldt dus voor alle vrijwilligerswerk van 1 vrijwilliger. Het is aan de vrijwilliger om deze grens te bewaken.

Vrijwilligersactiviteiten

Elk jaar organiseren we een **ontspannende daguitstap** met de vrijwilligers van Omega en LEIF. Een streepje cultuur of vorming, lekker eten en een andere ontspannende activiteit vormen de ingrediënten van deze daguitstap. Het is een gelegenheid voor de vrijwilligers om elkaar nog eens allemaal samen te zien en een gelegenheid voor ons om onze vrijwilligers uitgebreid te bedanken! Ook het jaarlijkse **nieuwjaarsetentje** leent zich hier uitstekend voor.

Vrijwilligerswerk in het supportief en palliatief dagcentrum TOPAZ

Voorstelling TOPAZ

Historiek

In **1997** ontstond het dagcentrum TOPAZ, als eerste in zijn soort in België, op initiatief van het toenmalig AZ VUB. De bedoeling was een **dagvoorziening voor supportieve en palliatieve zorg** te introduceren. Dit was nodig omdat de andere zorgmodellen enkel palliatieve zorg voorzien tijdens de terminale levensfase. Voor het concept “dagcentrum” werd inspiratie gezocht in Engeland o.a. bij “The London Lighthouse”, oorspronkelijk een hotel voor opvang van personen met AIDS en mettertijd opengesteld voor alle personen die nood hebben aan palliatieve zorg.

Vanwaar de benaming?

“TOPAZ is een veelkleurige, doorzichtige en heldere edelsteen met veel facetten, die symbool staat voor de veelzijdigheid en aantrekkingskracht van het dagcentrum: iedereen is welkom, welke taal, kleur, levensbeschouwing of ernstige, ongeneeslijke, levensbedreigende aandoening men ook heeft. TOPAZ is ook het oorspronkelijk acroniem van: Thuis voor psychosociale Oncologie en PAlliatieve Zorg.”

TOPAZ, meer dan een palliatief dagcentrum!

Het centrum is door de Vlaamse Gemeenschap erkend als een “dagcentrum voor palliatieve zorg”. Door de moderne geneeskunde is de terminale fase bij de patiënten veelal ingekort tot enkele weken, maximaal maanden, maar het ‘leed’ start gewoonlijk veel vroeger.

Door de focus van ons dagcentrum TOPAZ op de patiënten (“gasten”) met een **ongeneeslijk progressieve aandoening** trekken wij een grote variatie van patiënten aan, dus niet alleen mensen met oncologische aandoeningen maar ook met andere levensbedreigende pathologieën. De patiënten die zich op het moment van aanmelding in een levensbedreigende situatie bevinden, komen soms - door de ervaren steun zowel op medisch, psychisch en sociaal vlak - in een minder acute toestand zodat de levensbedreiging minder op de voorgrond staat, maar nog wel aanwezig blijft.

TOPAZ is voor deze patiënten een link met de buitenwereld, een steunpunt dat hen verlost uit de eenzaamheid en de maatschappelijke isolatie. Palliatieve zorg is in TOPAZ ruimer dan enkel de opvang voor terminale patiënten: alle mensen met een ernstige, progressieve en ongeneeslijke aandoening hebben recht op supportieve zorg, zelfs indien ze nog ‘actief’ worden behandeld d.m.v. chemotherapie, bestralingen of chirurgie. Palliatieve zorg omvat zowel supportieve zorg, terminale zorg als rouwzorg.

De benaming ‘palliatief dagcentrum’ werd bijgevolg snel vervangen door ‘supportief dagcentrum’. Dit gebeurde ook naar aanleiding van de reacties van patiënten op het begrip ‘palliatief’, dat voor velen nog altijd gelijk staat met ‘terminaal’ en ‘doodgaan’.

Belang vrijwilligers

Vrijwilligers zijn **onmisbaar** in het dagcentrum. We streven ernaar om de gasten het gevoel te geven thuis te zijn. De vrijwilligers spelen hierbij een essentiële rol: zij zorgen voor een huiselijke sfeer, een luisterend oor en ondersteuning. Zij heten de gasten welkom, zorgen voor een lekkere maaltijd 's middags en organiseren mee activiteiten, en dit op een **niet-betuttelende manier**. Een aantal activiteiten gebeurt ook in samenwerking met de artistieke wereld, vanuit de redenering dat cultuur een meerwaarde in de zorg kan betekenen. Het (zowel passief als actief) deelnemen aan culturele activiteiten kan een positieve invloed hebben op het zelfbeeld, het resocialiseren en zelfs de pijnbeleving van de gasten.

Het uitgangspunt is dat de gast en zijn hulpvraag centraal staan. Vrijwilligers nemen de taak op zich om te **ondersteunen, te luisteren zonder vooroordelen**, door bij de gast **“te zijn”** en aandacht te schenken en dat met een zekere **professionele afstand**. Zij helpen ook mee bij talrijke praktische taken die een ondersteuning bieden aan de gasten. Hiermee helpen zij de draaglast te verlichten en versterken ze de draagkracht van de gast, zijn mantelzorgers en ook van de professionele hulpverleners. De vrijwilligers werken dagelijks samen met de staf en met de occasionele stagiairs die door de staf beoordeeld worden. Ook hier is overleg met andere vrijwilligers en professionele hulpverleners, zelfreflectie en vorming onontbeerlijk.

Coördinatie

Ook in TOPAZ is de vrijwilligerscoördinator van W.E.M.M.E.L. verantwoordelijk voor de opvolging van het vrijwilligerswerk. Zij staat in voor de rekrutering en de selectie van vrijwilligers, werkt mee aan de inhoud van de basisopleiding voor vrijwilligers, organiseert de vergaderingen en ondersteunt en begeleidt de vrijwilligers. Ze wordt hiervoor bijgestaan door de psycholoog van het Forum Palliatieve Zorg. Tijdens de dagelijkse werking kunnen de vrijwilligers uiteraard steeds terecht bij de andere professionelen.

Beschikbaarheid van de vrijwilliger

We streven naar een beschikbaarheid van minstens **4 uur per aanwezige dag**. In samenspraak met de vrijwilligersverantwoordelijke kan overeengekomen worden dat de vrijwilliger wekelijks komt, meerdere keren per week, tweewekelijks of maandelijks. Er wordt wel enige consistentie verwacht in zijn/haar aanwezigheid.

Bij ziekte of vakantie brengt de vrijwilliger de verantwoordelijke op de hoogte en duidt zijn/haar afwezigheid aan op het dagrooster. Het kan ook gebeuren dat vrijwilligers door omstandigheden (vb. opnemen van zorg binnen de familie, werk, overlijden van een naaste) gedurende een langere tijd niet of minder naar TOPAZ kunnen komen. Dit wordt dan ook besproken met de vrijwilligersverantwoordelijke.

Taken van de vrijwilliger

Vrijwilligers kunnen helpen bij heel wat taken in het dagcentrum. Na de inlooperperiode kan de vrijwilliger aangeven welke taken hem/haar het best liggen en zich daar dan voor engageren. Een greep uit de mogelijke taken:

- Vervoer: mee instaan voor het halen en terugbrengen van onze gasten.
- Keuken: eindverantwoordelijkheid (keuze van menu, taakverdeling, inkopen doen) of assistentie bij het bereiden van het middagmaal, boodschappen doen, afwas, proper houden van de keuken, tafel dekken en/of opfleuren.
- Bijstaan van de gasten: van het brengen van een kop koffie, het begeleiden aan tafel, gaan wandelen tot het bieden van een luisterend oor.
- Organiseren en begeleiden van activiteiten: schilderatelier, knutselen, bewegingsatelier, breien, filmnamiddag, muzikale namiddag, massage enz. In overleg met de verantwoordelijke kan gekeken worden welk talent de vrijwilliger kan aanwenden voor een activiteit in het dagcentrum.
- Onderhoud van de tuin: gras afrijden, bloemen planten, serre onderhouden, tuinhuis op orde zetten. Dit kan ook in samenwerking met de gasten gebeuren.
- Mee organiseren van herinneringsmomenten: jaarlijks wordt een herdenkingsmoment georganiseerd om overleden gasten van TOPAZ centraal te stellen. De vrijwilligers kunnen een inhoudelijke inbreng doen of helpen met de praktische voorbereidingen van deze momenten.
- Fondsenwerving: op poten zetten van activiteiten om geld in te zamelen voor het dagcentrum.
- ...

Verloop van vrijwilligerswerk bij TOPAZ

Inlooperperiode

De kandidaat-vrijwilliger zal uitgenodigd worden om enkele keren “**mee te draaien**”. Dit laat toe om een concreet beeld te krijgen van het werk dat door vrijwilligers gedaan wordt. Tijdens deze inlooperperiode wordt getoetst of de wederzijdse verwachtingen rond het vrijwilligerswerk voldaan zijn en indien dit het geval is, zal de vrijwilliger zich verder engageren op afgesproken momenten. Op dat moment zal ook de **afsprakennota** ondertekend worden door beide partijen en aan het UZ Brussel bezorgd worden van wie TOPAZ deel uitmaakt.

Inspraak en ondersteuning van de vrijwilliger

Briefings

Dagelijks wordt er samen met de personeelsleden en de aanwezige vrijwilligers gebriefd over de aanwezige gasten. Op dat moment wordt relevante informatie over de gasten aan elkaar uitgewisseld met het oog op aangepaste zorg.

Vergaderingen

Om de 3 maanden organiseert de vrijwilligersverantwoordelijke een vergadering met alle vrijwilligers van TOPAZ. Tijdens die vergaderingen wordt een stand van zaken van de werking gegeven en worden allerhande praktische zaken besproken (vb. jaarverslag, jaarlijkse uitstap met vrijwilligers). Vrijwilligers zijn vrij om agendapunten door te geven. Deze worden voor de vergadering naar de genodigden gestuurd. Geregeld wordt er ook een vormingsmoment aan gekoppeld.

Individuele gesprekken

De vrijwilliger kan steeds een gesprek met de vrijwilligersverantwoordelijke en/of de psycholoog aanvragen. Dit kan ook op vraag van de vrijwilligersverantwoordelijke gebeuren. Tijdens dit gesprek wordt het **wederzijds functioneren** van de vrijwilliger en de verantwoordelijke besproken. Voor beide gesprekspartners is het doel het werk als vrijwilliger te verbeteren, bij te sturen, te stimuleren en te ontwikkelen. Er wordt gekeken of de verwachtingen ingevuld zijn, veranderd zijn, of er knelpunten zijn waaraan kan gewerkt worden.

Vorming

Van nieuwe vrijwilligers wordt verwacht dat zij de **basiscursus palliatieve zorg voor vrijwilligers** van het Forum Palliatieve Zorg volgen. Daarnaast zijn de vrijwilligers welkom op de andere vormingen georganiseerd door de organisaties van W.E.M.M.E.L. zoals de terugkomdagen voor vrijwilligers georganiseerd door het Forum Palliatieve Zorg.

Vrijwilligers mogen ook steeds thema's voor vorming doorgeven aan de vrijwilligersverantwoordelijke, die het dan verder opneemt met het Forum Palliatieve Zorg. Zoals eerder gezegd komt vorming soms ook aan bod tijdens de driemaandelijke vergaderingen.

Verder zijn de vrijwilligers steeds vrij om boeken of films te ontlenen in de bibliotheek van het Forum Palliatieve Zorg.

Medisch attest voor koken

Voor de voedselinspectie moeten de vrijwilligers die koken een medisch attest voorleggen waarin de arts aangeeft dat de vrijwilliger geschikt is om te koken. Dit attest is 3 jaar geldig. De vrijwilligersverantwoordelijke houdt deze attesten bij.

Onkostenvergoeding

Vrijwilligerswerk is onbetaald. Wel heeft de vrijwilliger bij TOPAZ recht op een **reële onkostenvergoeding** voor de verplaatsingen met de wagen in functie van het vrijwilligerswerk (het vervoeren van gasten) en voor de inkopen voor het eten of activiteiten. De vrijwilliger dient de kilometers bij te houden op het onkostenformulier en dit op het einde van de maand aan een personeelslid van TOPAZ af te geven. De kasticketjes van kookingrediënten worden ook aan een personeelslid van TOPAZ afgegeven zodat de kosten kunnen terugbetaald worden.

Op deze onkostenvergoeding moeten noch belastingen noch sociale zekerheidsbijdragen worden betaald. Indien de vrijwilliger op een andere plek vrijwilligerswerk doet en er een forfaitaire onkostenvergoeding krijgt, moet hij/zij wel zien dat deze in combinatie met de kilometervergoeding bij TOPAZ onder een bepaalde grens blijft. Deze grens wordt jaarlijks aangepast, maar geldt dus voor alle vrijwilligerswerk van 1 vrijwilliger. Het is aan de vrijwilliger om deze grens te bewaken.

Net als aan de gasten wordt ook aan de vrijwilligers 2€50 gevraagd voor de soep, hoofdgerecht en dessert. Dit kan per keer of meteen voor een langere periode aan het onthaal betaald worden.

Vrijwilligersactiviteiten

Elk jaar organiseert TOPAZ een ontspannende uitstap met de vrijwilligers. Een streepje cultuur of vorming, lekker eten en een andere ontspannende activiteit vormen de ingrediënten van deze uitstap. Het is een gelegenheid voor de vrijwilligers om elkaar nog eens allemaal samen te zien en een gelegenheid voor TOPAZ om de vrijwilligers uitgebreid te bedanken! Ook het jaarlijkse kerstfeest met alle vrijwilligers, gasten en staf heeft ondertussen een vaste plaats op de agenda!

Vrijwilligerswerk bij het LevensEindeInformatieForum

Voorstelling LEIF

LEIF is een open initiatief van mensen en verenigingen die streven naar een waardig levenseinde voor iedereen. Respect voor de keuze van de persoon staat centraal. Een keuze die alleen de persoon zelf kan maken op basis van volledige informatie. In België zijn 1 op 2 overlijdens het gevolg van een medische beslissing. Het is dus erg belangrijk dat elk van ons werk maakt van voorafgaande zorgplanning. Vrijwilligers nemen samen met professionele hulpverleners de persoonlijke begeleiding en het medische luik op zich. Het hele team zet zich in voor de signaalfunctie en de organisatie van activiteiten.

Coördinatie

De dagelijkse coördinatie van de vrijwilligers gebeurt door de professionelen van LEIF die het eerste aanspreekpunt zijn. De vrijwilligerscoördinator van W.E.M.M.E.L. helpt bij de rekrutering van de vrijwilligers en ondersteunt de professionelen en de vrijwilliger bij de omkadering van het vrijwilligerswerk.

Beschikbaarheid van de vrijwilliger

Dit wordt in overleg afgesproken.

Taken van de vrijwilliger

Er zijn verschillende mogelijkheden:

- **Administratieve hulp:** dit kan zowel voor steeds terugkerende taken (bv. bij het verwerken van de aanvragen voor een LEIFkaart) of voor kortdurende ondersteuning bij piekmomenten (op het ogenblik van een vorming of een event).
- **Inhoudelijke ondersteuning** door het mee helpen bemannen van de LEIFlijn of van de LEIFpunten Wemmel en Brussel. Hiervoor zijn uitgebreide vormingen nodig!

Inspraak en ondersteuning van de vrijwilliger

Individuele gesprekken

Vrijwilligers kunnen steeds bij de vrijwilligersverantwoordelijke of medewerkers van LEIF terecht voor een individueel gesprek over het functioneren. Het initiatief hiervoor kan van beide partijen komen.

Vorming

Van nieuwe vrijwilligers wordt verwacht dat zij de basiscursus palliatieve zorg voor vrijwilligers van het Forum Palliatieve Zorg en/of de **LEIFnurse cursus** volgen. Daarnaast zijn zij ook welkom op de bijkomende opleidingen voor vrijwilligers of voor een ruimer publiek, georganiseerd door het Forum Palliatieve Zorg. Vrijwilligers mogen ook steeds thema's voor vorming doorgeven aan de vrijwilligersverantwoordelijke, die het dan verder opneemt met het Forum Palliatieve Zorg of LEIF.

Voor de inhoudelijke ondersteuning zijn er stageperiodes nodig die in overleg met de professionelen van LEIF worden georganiseerd.

Verder zijn de vrijwilligers steeds vrij om boeken of films te ontlenen in de bibliotheek van het Forum Palliatieve Zorg.

Onkostenvergoeding

Vrijwilligerswerk is onbetaald. Wel heeft de vrijwilliger recht op een **reële onkostenvergoeding** voor de verplaatsingen met de wagen of het openbaar vervoer in functie van het vrijwilligerswerk. De vrijwilliger dient de kilometers bij te houden op het onkostenformulier en is vrij te kiezen hoe vaak hij deze inbrengt (op het einde van het kalenderjaar moeten alle formulieren wel binnen zijn om het jaar boekhoudkundig te kunnen afsluiten). Vrijwilligers die met het openbaar vervoer gaan, dienen hun ticketjes mee in. Vrijwilligers die met de fiets naar hun vrijwilligerswerk gaan, kunnen ook een fietsvergoeding krijgen.

Op deze onkostenvergoeding moeten noch belastingen noch sociale zekerheidsbijdragen worden betaald. Indien de vrijwilliger op een andere plek vrijwilligerswerk doet en er een forfaitaire onkostenvergoeding krijgt, moet hij/zij wel zien dat deze in combinatie met de kilometervergoeding onder een bepaalde grens blijft. Deze grens wordt jaarlijks aangepast, maar geldt dus voor alle vrijwilligerswerk van 1 vrijwilliger. Het is aan de vrijwilliger om deze grens te bewaken.

Vrijwilligersactiviteiten

Elk jaar organiseren we een **ontspannende daguitstap** met de vrijwilligers van Omega en LEIF. Een streepje cultuur of vorming, lekker eten en een andere ontspannende activiteit vormen de ingrediënten van deze daguitstap. Het is een gelegenheid voor de vrijwilligers om elkaar nog eens allemaal samen te zien en een gelegenheid voor ons om onze vrijwilligers uitgebreid te bedanken! Ook het jaarlijkse **nieuwjaarsentje** leent zich hier uitstekend voor.

Wetgevend kader vrijwilligerswerk ¹

De vrijwilligers van W.E.M.M.E.L. vallen onder de wet betreffende de rechten van de vrijwilliger van 3 juli 2005. We lichten de bepalingen uit de wet toe betreffende onkosten, geheimhoudingsplicht, aansprakelijkheid en verzekering. Verder halen we kort de informatie aan betreffende vrijwilligerswerk in combinatie met uitkeringen.

Geheimhoudingsplicht²

De geheimhoudingsplicht betekent dat vrijwilligers **discreet** moeten zijn en het vertrouwen van anderen niet mogen schenden. Vrijwilligers vervullen namelijk ook een taak als **vertrouwensfiguur**. Alle informatie die men als vrijwilliger te weten komt via gesprekken of via een dossier over de gezondheidstoestand, de sociale en familiale toestand, seksuele geaardheid, sociale problemen, persoonlijke en religieuze overtuigingen, filosofische en/of levensbeschouwelijke ideeën, moet geheim blijven. Vrijwilligers kunnen strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden als ze de geheimhoudingsplicht naast zich neerleggen.

Bescherming van de vrijwilliger

Aan de hand van verzekeringen die door de organisatie genomen worden, is de vrijwilliger op verschillende vlakken beschermd. De wet legt de **burgerrechtelijke aansprakelijkheid** van de vrijwilliger tijdens de uitvoering van activiteiten bij de organisatie.

Dat betekent dat als de vrijwilliger door zijn/haar fout schade veroorzaakt aan een derde, het de organisatie zal zijn die deze schade moet vergoeden. De vrijwilliger kan nog wel burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld worden als hij/zij:

- een grove fout maakt (een zware fout vb. dronken zijn tijdens de activiteit en door die dronkenschap een fout maken die schade veroorzaakt aan derden). Mogelijk zal de vrijwilliger zelf de schade moeten vergoeden.
- bedrog pleegt. Vanzelfsprekend moet de organisatie er niet voor opdraaien als de vrijwilliger de intentie of de bedoeling had om iemand schade te berokkenen. De factuur komt bij de vrijwilliger terecht.
- een lichte herhaalde fout begaat: dat is een fout die de vrijwilliger geregeld maakt, en die dan uiteindelijk schade veroorzaakt. De organisatie moet bewijzen dat de vrijwilliger dergelijke herhaalde fout maakte. Kan de organisatie dat niet, dan blijft ze zelf burgerrechtelijk aansprakelijk (vb. telkens vergeten van een deur op slot te doen, met als gevolg dat er eens ingebroken wordt).

1 Hambach E. De wet op het vrijwilligerswerk. Praktisch vragen en antwoorden.

2 Wouters W., Herbots K., Put J. Omgaan met vertrouwelijke informatie en beroepsgeheim door vrijwilligers.

Opmerking: de vrijwilligerswet regelt niets inzake **strafrechtelijke aansprakelijkheid**. Deze hangt samen met een overtreding. Als de vrijwilliger dus te snel rijdt op weg naar zijn vrijwilligerswerk, dan moet hij de boete zelf betalen.

Verder voorzien de organisaties van W.E.M.M.E.L. wel in een **verzekering tegen lichamelijke schade** en in een **omniumverzekering met rechtsbijstand voor de wagen** tot 2000km per jaar.

Vrijwilligerswerk en uitkeringen

Iedereen die een uitkering ontvangt van de **RVA** (zelfs indien bijpassing of aanvulling) zal de vrijwillige activiteit schriftelijk moeten melden aan de RVA. Het gaat om werklozen, bruggepensioneerden en iedereen die een - zelfs al gaat het om een beperkt - bedrag van de RVA ontvangt (vb. bij loopbaanonderbreking). Het juiste formulier vindt u op de website van de RVA en kan ook bekomen worden bij de vrijwilligersverantwoordelijke:

http://www.rva.be/D_Egov/Formulieren/Fiches/C45F/FormNL.pdf en

http://www.rva.be/D_Egov/Formulieren/Fiches/C45B/FormNL.pdf

Krijg je binnen de 12 dagen na melding geen bericht van de RVA, dat mag je ervan uitgaan dat de RVA geen bezwaar heeft tegen het de activiteit als vrijwilliger. Wel is inspectie nog altijd mogelijk. Bij een weigering moet de vrijwilliger stoppen met zijn activiteiten.

De persoon die een uitkering ontvangt van het **ziekenfonds**, moet een aanvraag doen bij de adviserend geneesheer. Hiervoor bestaan formulieren die men bij de mutualiteit kan opvragen en daar ook weer moet indienen. De adviserend geneesheer beoordeelt dan of het vrijwilligerswerk verenigbaar is met de algemene gezondheidstoestand van de kandidaat vrijwilliger. Oordeelt hij 'verenigbaarheid', dan mag de persoon vrijwilligerswerk verrichten. Oordeelt hij 'onverenigbaarheid', dan mag hij/zij geen vrijwilligerswerk doen. Mensen met een handicap die een uitkering ontvangen van de FOD Sociale Zekerheid, mensen met een beroepsziekte of die een arbeidsongeval hadden, hoeven geen formaliteiten te vervullen.

De persoon die een **leefloon** ontvangt moet aan zijn/haar dossierbeheerder melden dat hij/zij vrijwilligerswerk zal doen.

Een **zelfstandige** kan vrijwilligerswerk verrichten. Om problemen te vermijden oefent hij/zij best een activiteit uit die niet in het verlengde van de zelfstandige activiteit ligt.

Contactpersonen/diensten

Vrijwilligersverantwoordelijke W.E.M.M.E.L.

Hannie Van den Bilcke

Telefoon:

02 456 82 09

0473 24 63 70

Email:

vrijwilligers@forumpalliatievezorg.be

Forum Palliatieve Zorg

Telefoon:

02 456 82 07

Email:

info@forumpalliatievezorg.be

Psycholoog Forum Palliatieve Zorg, TOPAZ en Omega

Vicky Van de Velde

Telefoon:

02 456 82 09

0473 24 63 70

Email:

vicky@forumpalliatievezorg.be

LEIF

Stafmedewerkers: Kris Van de Gaer en Linde Vande Castele

Telefoon:

078 15 11 15

Email:

info@leif.be

Omega

Hoofdverpleegkundige: Frank Schweitser

Verpleegkundigen: Anne Ghysels, Bie Lambrechts, Claire Peeters, David Dujardin, Jo Verbiest, Lindsay Cool, Patricia Dereymaeker, Veerle Vlemincx, Wenda Pelicaen, Nicole Dedonder, Lutgard Nijs

Teamartsen: François Pauwels, Patrick Simons

Telefoon:

02 456 82 03

er is een wachtdienst voor dringende problemen buiten de kantooruren

Email:

info@vzwomega.be

TOPAZ

Hoofdverpleegkundige: Frank Schweitser

Verpleegkundigen: Peter Bruynseels, Jo Verbiest, Veva Corthals

Sociaal-cultureel medewerker: Ann Weckx

Artsen: Lieve Vandeputte, François Pauwels, Wim Distelmans

Telefoon:

02 456 82 02

Email:

topaz@uzbrussel.be

Adres:

J. Vander Vekenstraat 158
1780 Wemmel

Tel:

02 456 82 09 (vrijwilligersverantwoordelijke)
of 02 456 82 07 (secretariaat)

Email:

vrijwilligers@forumpalliatievezorg.be

Websites:

www.forumpalliatievezorg.be
www.dagcentrum-topaz.be
www.leif.be
www.vzwomega.be
www.wemmel.center